

Zanat zbresin në Duomo

Trupi i tokës sime nuk u prek.
Në venat e saj të nëndheshme
Rrjedh ende misteri i kohës.
Në venat e mija

- rrjedh emri i saj.

- E shtyrë nga njera tokë tek tjetra
bie në thellësitë e një gjuhe të hershme...
...prapa, nga këtu shumë larg...!
mbi prehër të lashtësisë,
tek gryka e labirintit të lodhjes,
buzë fillimit të paskaj
të çfaqjes së zërave...

Aty hyjnoret Zana

Nëpër shtigje ruajnë malet

Të lidhura varg,

vallet duke ua shtuar

një bekim i përjetshëm.

- Në të aguar të një ëndre,
nga përjetsia m'u afrua një Zanë.

Në tjetrën anë,

në jeshile ndriçuar

ngrihej një qytet i vjetër.

Midis, një det shprese shkumbëzonte
si mijëra goja.

Në zhurmë dallgësh Klotoja
endte fillin papushuar.

Vdekja ulërinte në gjuhëra terri.

Male uji thërmoheshin në fjalë.

Atropozis gërsherët mbante hapur

copa zërash të zinj duke prerë,

ngjyrosur në zhytje tmerri.

Për tërbimin e atij ferri s'kishte metër,

- Në bregun tjetër

Orët e qytetit thërrisnin

Orët e të parëve të mi.

Këmbanat e zemrava të tyre

Jehonin në lutjen time.

Në qiellin e hapur,

premtimi i zemrës sime

këmbanë e pakufi.

- Mbi stuhi Zana e Orë vallzojnë
 e shtangin detin si dikur luftëtarë.
 Muji, në gojë të shpirtit më derdh fuqi
 duke ushqyer fjalë.
 Shoqe më bën me hyjni.
 ...Larg mbeti toka ime...
 Në venat e saj të nëndheshme
 Rrjedh ende misteri i kohës...
 Në venat e tokës tjetër
 qarkulloj si gjak i njejtë.
 Në metrotë e labirintit të lodhjes
 Babele bashkon gjuhë
 lartësi duke ngritur
 Si torre të shenjtë
 Koha e re vallzon mbi shpirtin fillestar
 Mbi trup të gjigantit këmbanat e kishave
 Hyjnë në garë e
 zgjojnë një premtim të vjetër...
 Në këmbë, pranë më rri një shtojzovalle e huaj.
 Bashkë me të nuk druaj
 të gjunjëzohem përpara madhësisë së Marisë.
 Me mermerin e shenjtorëve zbukurohen, Zanat,
 E brenda tyre zhduken,
 ndërsa dritat përreth shtohen.

p.sh.Zanat Orët Shtojzovallet janë figura mitologjike shqiptare. Orët ruanin jetën e trimave, Zanat ishin gjykatëset hyjnore që ngurtësonin te kqinjte, Shtojzovalle d.m.th. shtojua Zot vallet, pra ishin Zanat e bukura që kërcenin dhe trimat kur i shihnin duke kërcyer thonin: O Zot shtoji vallet e tyre. Zana do të thotë edhe Ze në numërin shumës duke pasë para sysh që ato në fillim çfaqeshin si zëra , pra zëri i ndërgjegjies, gjykatëset e ndërgjegjies personale. Muji personazh i legjendës ilire, do të thotë: mundem pra i fuqishem, i fortë. Atij i dhanë tre herë me rradhë qumësht Zanat, pra nga gjiri i tyre, dhe ai u bë i fuqishëm.

Nel cielo aperto,
 la promessa del mio cuore
 campeggia infantile.
 - Nella tempesta Zane ed Ore danzano
 e impazziscono il mare come i guerrieri una volta.
 Muji, nella bocca dello spirito, mi versa forza
 intrescando le parole.
 Amica mi fa di divinita.
 ... Lontana rimane la mia terra.
 Nelle sue vene sotterranee
 scorre ancora il mistero del tempo.
 Nelle vene dell'altra terra

Le Zane* scendono sul Duomo

Il corpo della mia terra non fu toccato.
Nelle sue vene sotterranee
scorre ancora il mistero del tempo.
Nelle mie vene scorre
il suo nome.

- Spinta da una terra all'altra
cado nelle profondità di una lingua primeva...
...indietro, da qui molto lontano...!
sulle ginocchia dell'antichità,
nella gola del labirinto della stanchezza,
labbro dell'inizio dell'infinito
dell'apparizione delle voci...

Là le divine Zane
fra i sentieri custodiscono le montagne
legate come ghirlande di fiori
accrescendo loro i balli
una benedizione perenne.

- Nell'alba di un sogno,
dall'eternità mi si avvicinò una Zana.

Dall'altra parte,
di smeraldo brillante
si eresse una città antica.

In mezzo, un mare di speranza spumeggiava
come mille bocche.

Nel rumore delle onde Cloto
filava il filo senza posa.

La morte urlava in lingue buie.

Montagne di acqua si sbriciolavano in parole.

Atropo le forbici teneva sospese
pezzi di voci nere recidendo,
colorate in naufragi di terrore.

Per la furia di quell'inferno non c'era misura.

- Nell'altra sponda

le Ore della città
evocavano le Ore dei miei antenati.

Le campane dei loro cuori
echeggiavano nella mia preghiera.

Nel cielo aperto,
la promessa del mio cuore
campana infinita.

- Nella tempesta Zane ed Ore danzano
e impietriscono il mare come i guerrieri una volta.

Muji, nella bocca dello spirito mi versa forza
nutrendomi le parole.

Amica mi fa di divinità.

... Lontana rimase la mia terra...

Nelle sue vene sotterranee
scorre ancora il mistero del tempo...

Nelle vene dell'altra terra

562 II^a

circolo come il suo sangue.
Nei metró del labirinto della stanchezza
Babele unisce lingue
elevando altezze
come torre santa.
Il tempo nuovo balla sopra lo spirito primigenio.
Sul corpo del gigante le campane delle chiese
gareggiano e
svegliano una promessa antica...
Ritta, accanto mi sta una Shtojzovalle straniera.
Insieme a Lei non temo
di inchinarmi di fronte alla maestà di Maria.
Con il marmo dei santi si abbelliscono le Zane,
ed entro loro spariscono,
mentre le luci intorno aumentano.

*Le Zane, le Ore e le Shtojzovallet sono figure mitologiche albanesi. Le ore proteggevano la vita dei guerrieri valorosi nelle battaglie, le Zane erano le giudici divine che custodivano le montagne e impietrivano le persone malvagie. Erano molto belle e quando danzavano incantavano gli eroi che vi avventuravano tra quelle montagne, ed allora loro inebriati gridavano: O Dio aumenta le loro danze (Shtoj=aumenta, Zot=Dio, Valle=danza, ballo). Zana significa voce al plurale, erano quindi la voce, giudici della coscienza. Muji personaggio leggendario significa letteralmente: potente, forte vincitore. A lui diedero da bere dal loro seno per tre volte le Zane e lui divenne potente.

nga përjetshme në të zira të Zane.
Në jetën më...
në jetën më...
ngjashme qytet i vjetër
Muja, një det shprese shkumbëzonte
si muera goja
Në zaurinë dallgësh Klotoja
endte filha papushuar.
Vdekja mërishte në gjuhëra tërri.
Mële një thembeshin në fjalë
Atropozis gërahëret mësante hapur
copa zërash të zinj duke presë,
ngjyroshur në zhytje tmerri.
Për tërbimin e atij ferrë e kishin mëdë,
- Në bregun qetë
Oret e qytetit thembeshin
Oret e të parëve të mi.
Këmbësht e zemrava të tyre
Jehonia në lutjen time
Në qiellin e hapur,
pruntim i zemrës sime
këmbësht e pakull.

(Tito Buborese)
190 mendej / Albani - 1910
Via Vittorio Veneto, 27
25016 Chetum (CS) cell. 329.6943.216